

MILJÖMÅL I NÄRINGSLIVET

Kommunala näringslivskontor
som länk i arbetet
med miljömål.

Genomfört med stöd av medel från
Naturvårdsverket Energimyndigheten

SAMMANFATTNING	3
BAKGRUND OCH SYFTE MED PROJEKTET	4
PROJEKTMÅL.....	4
MÅLUPPFYLLELSE	5
GENOMFÖRANDE	5
BESKRIVNING AV AKTIVITETER	6
Företagsdialoger med fokus på Begränsad klimatpåverkan och Giftfri miljö	6
Företagsdialog i Falköping med inriktning mot energi- och klimatstrategi	7
Intervjuundersökning	7
Förstärkning av de miljöstrategiska frågorna i kommunen	8
RESULTAT	9
SLUTSATSER.....	12
SPRIDNING AV RESULTATET	13
HUR GÅR VI VIDARE	14
 BILAGA 1 – Inbjudan dialogmöte i Trollhättan	 15
BILAGA 2 – Inbjudan till dialogmöte i Mellerud	16
BILAGA 3 – Resultat från dialogmöte i Falköping	17
BILAGA 4 – Sammanställning av intervjuundersökningen	19
BILAGA 5 – Resultat från miljöstrategisk träff	27

Sammanfattning

Syftet med projektet ”Kommunala näringslivskontor som länk i arbetet med miljömål” var att:

- hitta nya former för dialog med näringslivet om miljö kvalitetsmålen
- öka genomförandet av åtgärder som syftar till att miljö kvalitetsmålen nås
- förenkla kommunernas miljö målsarbete tillsammans med näringslivet

Projektet har genomfört olika typer av dialog med näringsliv och kommunala tjänstemän för att belysa drivkrafter, målsättningar och förutsättningar för miljö målsarbetet i kommun och näringsliv i syfte att skapa en grund för ett framgångsrik samverkan mellan kommun och näringsliv i det lokala miljö målsarbetet.

För att kunna arbeta med lokalt miljö målsarbete riktat mot näringslivet är det av stor vikt att kommunen har tydliga lokala miljö mål som lyfter kommunens lokala miljö problematik. En god förankring av miljö målen i den kommunala organisationen och att tydligt visa hur olika tjänstemannagrupper bidrar till åtgärder för att nå miljö kvalitetsmålen är framgångsfaktorer för ett lyckat lokalt miljö målsarbete.

Miljö målsarbetet är ett långsiktigt arbete och det krävs tid och stort engagemang för att starta upp processer och driva frågorna framåt. Personliga kontakter och goda förebilder är viktiga beståndsdelar.

Projektet har genomförts under 2010-2011 av Hållbar utveckling Väst med stöd av medel från Energimyndigheten och Naturvårdsverket. Inom Hållbar utveckling Väst fortsätter nu arbetet med att ytterligare förstärka det lokala miljö målsarbetet.

Bakgrund och syfte med projektet

Näringslivet är en viktig aktör i arbetet med de svenska miljökvalitetsmålen. Projektidén att arbeta med näringslivet och miljökvalitetsmålen framkom vid en träff med miljöstrateger i Trollhättan i september 2009. Diskussioner fördes kring hur ett strategiskt arbete för att nå ut till företag om det lokala och nationella miljömålsarbetet kan gå till. De kommunala näringslivskontoren pekades ut som en viktig aktör.

Syftet med projektet var att hitta nya former för dialog med näringslivet om miljökvalitetsmålen och åtgärder för att nå dessa där näringslivet är en viktig aktör. Syftet med projektet var också att öka genomförandet av nödvändiga åtgärder för att nå miljökvalitetsmålen och förenkla kommunernas miljömålsarbete tillsammans med näringslivet.

Projektet har genomförts av Hållbar utveckling Väst under perioden januari 2010 – mars 2011 med stöd av medel från Naturvårdsverket och Energimyndigheten.

Projektmål

Vid projektutformningen formulerades tre övergripande och tre specifika mål för projektet.

De övergripande målen för projektet var:

- att utveckla former för dialog i arbetet med miljökvalitetsmål inom den kommunala organisationen och med näringslivet
- att bidra till ökad ömsesidig förståelse av målsättningar, drivkrafter och förutsättningar för miljömålsarbetet
- att bidra till att lägga grunden för en framgångsrik samverkan mellan kommun och näringsliv i miljömålsarbetet

De specifika målen för projektet var:

- minst tre kommuner ska ingå i ett pilotprojekt för att utveckla dialogen med näringslivet
- minst femton företag ska ingå i ett pilotprojekt för att utveckla dialogen med näringslivet
- erfarenheterna från projektet ska dokumenteras och kommuniceras lokalt, regionalt och nationellt

Måluppfyllelse

Både de övergripande målen och de specifika målen för projektet har uppfyllts. Inom projektet har ett par olika metoder för att bjuda in och skapa dialog med företag testats; frukostmöten, telefondialog, dialog i pågående kommunala energistrategier samt speciellt inbjudna företag. Projektets dialogmöten, intervjuer och samtal har bidragit till att skapa en ökad förståelse för målsättningar, drivkrafter och förutsättningar för miljömålsarbetet och bidragit till att lägga grunden för en framgångsrik samverkan mellan kommun och näringsliv inom miljömålsarbetet.

Totalt deltog sex kommuner aktivt i arbetet med dialoger med näringslivet och fler kommuner har varit involverade i intervjustudier och vid möten kring temat. Tjugofyra företag har involverats i projektet via dialogmöten och intervjuer. Erfarenheterna från projektet har spridits till såväl Hållbar utveckling Västs kommunnätverk i Västra Götaland samt vid Länsstyrelsen regionala miljömålskonferens i Västra Götaland samt vid i utställningsmonter vid Energimyndighetens konferens Energiutblick

En mer utförlig beskrivning av måluppfyllelsen finns under resultatsdelen.

Genomförande

Följande aktiviteter har genomförts inom projektet:

- Dialog med företag från Trollhättan, Dals-Ed, Bengtsfors, Mellerud och Färgelanda med fokus "energi & transporter" respektive "kemikalier".
- Dialog med kommunala förvaltningar och näringslivet i Falköping kring målsättningar för en ny energi- och klimatplan.
- Företagsintervjuer samt intervjuer med näringslivsutvecklare, miljöstrateger och energi- och klimatrådgivare kring målsättningar, drivkrafter och samverkan för det lokala miljömålsarbetet. Intervjuerna genomfördes i Borås, Mariestad, Skövde och Tanum.
- Förstärkning av det miljöstrategiska arbetet i kommunerna. Miljömålsansvariga på kommuner i Västra Götaland har arbetat med frågan om hur de miljöstrategiska frågorna i kommunen kan stärkas.

För att förstärka kompetensen och erfarenheter i projektet bildades en referensgrupp med representation från: Centrum för Miljödriven företagsutveckling, Ekocentrum, Länsstyrelsen i Västra Götaland, Sjuhärads kommunalförbund och Västsvenska Industri- och handelskammaren. Referensgruppens uppgift har varit att bidra med kunskap, förslag på insatser, lämpliga företag och infallsvinklar från sitt kompetensområde samt att sprida resultatet från projektet i sitt nätverk. Samtal har även förts med representanter på Sveriges Kommuner och Landsting och Energimyndigheten för ytterligare input till projektet.

Målgruppen för projektets aktiviteter har varit kommunala näringslivskontor, kommunala miljöstrateger och företag i Västra Götaland.

Beskrivning av aktiviteter

Företagsdialoger med fokus på Begränsad klimatpåverkan och Giftfri miljö

Kommunala tjänstemän med ansvar för näringslivsfrågor och/eller miljöstrategiska frågor bjöds in att delta i arbetet med att utforma lokala företagsdialoger. Efter vissa svårigheter för tjänstemännen att hitta tid för att delta bildades en arbetsgrupp med miljöstrategen i Trollhättans Stad, näringslivsutvecklaren i Trollhättans Stad och en miljöinspektör från Dalslandskommunernas kommunalförbund med arbetsområde i kommunerna Dals-Ed, Färgelanda, Mellerud och Bengtsfors.

Arbetsgruppen utformade dialogmöten som erbjöds företag i Trollhättan respektive Mellerud, Färgelanda, Dals-Ed och Bengtsfors. Gruppen utsåg inledningsvis tre miljö kvalitetsmål som de var extra intresserade av att arbeta med:

- Begränsad klimatpåverkan – energi och transporter
- Giftfri miljö – kemikalier
- God bebyggd miljö – avfall

Gruppen valde att i första hand fokusera på energi & transporter resp kemikalier. Energi & transporter valdes med tanke på att klimatfrågorna i högsta grad är aktuella i samhället, kemikalier för att dessa kan kopplas till arbetsmiljöfrågor och är något som ibland upplevs som lite krångligt av företagen. Inom dessa områden hade deltagande kommuner också goda exempel att visa upp som inspiration för andra.

Två frukostdialogmöten utformades med lokal företagsrepresentation knutet till det lokala kommunala miljömålsarbetet på agendan. De frukostmöten som arrangerades var energi & transporter i Trollhättan och kemikalier i Mellerud. För specifik information om upplägg och talare se bilaga 1 respektive bilaga 2.

På dialogmötet med tema energi & transporter deltog 14 personer med representation från 6 företag och ett kommunalt bolag. Dialogen blev god och bland annat diskuterades möjligheter till samlastning, platser i Trollhättan där videokonferenser kan hållas och näringslivskontorets möjligheter att visa upp och marknadsföra lokala platser där videokonferensutrustning finns att tillgå.

Dialogträffen om kemikalier blev dock inställd på grund av för få antal deltagare trots två försök till genomförande (juni respektive november). Inbjudan gick ut till näringslivet i Trollhättan, Mellerud, Bengtsfors, Dals-Ed och Färgelanda dels via kommunernas näringslivssamordnare men också via personliga kontakter vid företagsbesök. En anledning till det låga deltagarantalet uppgavs vara att produktionen i dessa kommuner kommit igång efter en längre tids konjunkturedgång.

Företagsdialog i Falköping med inriktning mot energi- och klimatstrategi

En dialog kring en ny energi- och klimatstrategi genomfördes i Falköping med representation från såväl företag som kommunala tjänstemän. Energi- och klimatrådgivaren i Falköpings kommun bjöd in till en tvådagarssträff där andra dagen utformades som dialogmöte kring mål och visioner för energi- och klimatarbetet. Vid dialogmötet deltog 12 personer varav två företag. Resterande personer var från kommunala förvaltningar och bolag.

Dialogen var upplagd enligt följande:

- Mindmap – Deltagarna fick fritt ange vad de ansåg var ett fossiloberoende Falköping
- SWOT-analys – Deltagarna formulerade styrkor, svagheter, hot och möjligheter med Falköpings energisystem som det ser ut idag.
- Strukturerad brainstorming – Utifrån SWOT-analysen formulerades vilka nyckelfrågorna och nyckelaktörer är för ett fossiloberoende Falköping

De sex nyckelfrågor som formulerades som ett resultat av dialogmötet var:

- Energikartläggning och energibesparing
- Driftoptimering
- Utveckla kollektivtrafiken
- Biogasutveckling
- Upphandling
- Attityder, beteenden, värderingar

En detaljerad beskrivning av resultatet av dialogen finns i bilaga 3.

Intervjuundersökning

För att få en djupare dialog med fler företag kring miljömålsfrågorna och för att få en grund och en ökad förståelse för drivkrafterna bakom miljömålsarbetet i kommunerna och hos företagen gjordes en intervjuundersökning i fyra kommuner i Västra Götaland. Intervjuerna genomfördes per telefon och fokuserade på samarbetet när det gäller kommunernas lokala miljömål och det privata näringslivets miljöarbete.

Fyra kommuner valdes ut för att delta i studien; Borås, Mariestad, Skövde och Tanum. I varje kommun intervjuades miljöansvariga på fyra företag med ett aktivt miljöarbete. Dessutom intervjuades näringslivsutvecklare, miljöstrateg och energi- och klimatrådgivare på kommunen (undantag energi- och klimatrådgivare i Borås som var långtidssjukskriven). Kommunerna valdes för att få en spridning dels i länet men också mellan mindre och större kommuner.

En av de frågor som ställdes till företagen var hur kommunen på bästa sätt skulle kunna stötta/samverka med företagen i deras arbete med miljöfrågor. Nedan ges exempel på några av förslagen från företagen:

- Hjälpa företag att sätta upp smarta, mätbara råd.
- Förmedla experthjälp inom lagstiftning och regelverk.
- Ge information om bidragsmöjligheter för försöksverksamheter.

- Utbildningsdagar kring energi, vatten och avfall riktat till fastighetsansvariga.
- Tydligt visa på kopplingen mellan kommunens miljömål och företagens bidrag till att nå de kommunala miljömålen.

En sammanställning av svaren från intervjuundersökningen finns i bilaga 4. Resultatet från intervjuundersökningen jämfördes med den intervjuundersökning som genomförts av energiföretag inom projektet Energi i genusperspektiv.

Förstärkning av de miljöstrategiska frågorna i kommunen

Miljöstrategerna är en viktig grupp när det gäller lokal kommunikation om miljökvalitetsmål och kopplingen mellan det lokala miljömålsarbetet och det lokala näringslivet. På en nätverksträff för Kommunnätverket för hållbar utveckling genomfördes en dialog mellan miljöstrateger och miljöansvariga på företag. Likheter och skillnader i miljöarbetet på en kommun och i näringslivet diskuterades liksom hur man som miljöstrateg behöver närma sig näringslivet i dessa frågor.

På samma träff gavs också miljöstrategerna tillfälle till att via ett systemiskt möte utveckla hur de själva och i samverkan med andra kan stärka miljöstrategens roll. Ett antal kärnfrågor utvecklades – kommunikation, barriärer (mandat/kunskap/språk), ledarskap och politik. Sammanfattande resultat från träffen beskrivs i bilaga 5.

En grupp av miljöstrateger från fem kommuner i Västra Götaland har tillsammans diskuterat och tagit fram en grund till hur man kan kommunicera miljökvalitetsmålen för beslutsfattande politiker, kommunala chefstjänstemän och i förlängningen också näringsliv. Syftet är att få fler instanser i kommunen, inklusive näringslivsutvecklare, engagerade i det lokala miljömålsarbetet och därigenom nå ut till en bredare målgrupp inom såväl kommunens verksamhet som näringsliv och allmänhet. Gruppen kommer att bygga vidare på sitt koncept under 2011.

Resultat

Projektets syfte var att hitta nya former för dialog med näringslivet om miljökvalitetsmålen och att öka genomförandet av nödvändiga åtgärder för att nå miljökvalitetsmålen och förenkla kommunernas miljömålsarbete tillsammans med näringslivet. Nedan beskrivs resultatet från projektet med utgångspunkt från de tre övergripande målsättningarna:

Att utveckla nya former för dialog om och arbete med miljökvalitetsmål inom den kommunala organisationen och med näringslivet.

Inom projektet har ett par olika metoder för att bjuda in och skapa dialog med företag testats; frukostmöten, telefondialog, dialog i pågående kommunala energistrategier samt speciellt inbjudna företag. En slutsats som drogs var att det är lättare att engagera en näringslivsrepresentant som talare än som åhörare till dialog om miljömålsarbetet. Arbetsgruppen som tog fram dialogmötena i Trollhättan och Mellerud analyserade i efterhand vikten av specialinbjudning, vilket visade sig framgångsrikt i t ex Falköping.

Miljöstrategernas systemiska möten visade också på vikten av rätt kommunikation och rätt framställningsmetod. Det skiljer mellan olika kommuner vilket mandat och vilken funktion som miljöstrategen har att arbeta utefter. Genom att skapa en politisk dialog samt mandat och förtroende att vara med i projekt som sträcker sig långt fram i tiden inom den kommunala organisationen skapas förutsättningar för att kunna föra in miljömålsfrågorna ”från sidan” i det kommunala arbetet.

Telefonintervjuerna visade på behovet av lokalt miljömålsarbete som kommuniceras ut till och involverar näringslivet på ett enkelt och tydligt sätt. Konkreta, handfasta insatser krävs om det ska vara av intresse för de lokala företagen.

Att bidra till ökad ömsesidig förståelse av målsättningar, drivkrafter och förutsättningar för miljömålsarbetet.

Miljöstrategernas möte med miljöansvariga från näringslivet gav miljöstrategerna en bra inblick i likheter och skillnader mellan miljöarbetet på en kommun och i ett företag. Målsättningar utifrån de nationella miljökvalitetsmålen respektive målsättningar utifrån ett företags affärsidé diskuterades liksom val av språk och sätt att kommunicera miljömålsarbetet på.

De telefonintervjuer som genomfördes gav en bild av vilket behov av stöd företagen behöver i det fortsatta miljöarbetet. Framförallt upplevs kemikalieområdet som svårhanterbart och här är behovet av stöd störst.

Dialogen i Falköping med målsättning att skapa visioner för energi- och klimatarbetet i kommunen gav näringslivsrepresentanterna en god inblick i kommunens strategiska arbete med energifrågor.

Att bidra till att lägga grunden för en framgångsrik samverkan mellan kommun och näringsliv i miljömålsarbetet.

Det arbete som genomförts genom såväl intervjustudier som dialogmöten och möten med miljöstrateger och i arbetsgrupper har bidragit till att det nu finns en god grund att bygga vidare på för att vidareutveckla en framgångsrik samverkan mellan kommun och näringsliv i miljömålsarbetet.

I svaren från telefonintervjuerna finns ett par föreslagna samverkansåtgärder från näringslivsrepresentanter som kan ligga till grund för en lokal satsning på samverkan mellan kommun och näringsliv i miljömålsarbetet. Som exempel kan nämnas följande förslag från näringslivet:

- kommunen kan tydligt visa på kommunens mest betydande miljöproblem och ge förslag på hur de lokala företagen kan bidra med åtgärder för att åtgärda miljöproblemet och därigenom uppfylla lokala miljömål. Detta kan bidra till att skapa ett miljöengagemang hos de anställda på ett företag.
- kommunen kan stötta företagen i arbetet med att sätta upp smarta mål som är enkla att mäta – vilka också kan kopplas till det lokala miljömålsarbetet

I telefonintervjuerna lyfte ett par företagsrepresentanter energi- och klimatrådgivarnas handfasta råd kring energieffektivisering i företag som ett bra sätt för kommunen att stötta företagets miljöarbete.

Vid dialogmötet i Trollhättan med inriktning mot energi och transporter framkom ett önskemål från deltagarna att Trollhättans Stad skulle inventera möjligheterna till att hyra videokonferenslokaler för företag – d v s underlätta för de lokala företagen att genomföra resfria möten.

Projektets specifika mål har också till stora delar uppfyllts genom projektets genomförda aktiviteter:

Minst tre kommuner ska ingå i ett pilotprojekt för att utveckla dialogen med näringslivet.

Falköpings kommun, Trollhättans Stad och genom Dalslandskommunernas kommunalförbunds miljökontor även DalsEd, Färgelanda, Bengtsfors och Mellerud var involverade i utformandet av insatser riktade direkt till näringslivet i form av dialogmöten och intervjustudier.

Minst 15 företag ska involveras i dialog om arbetssätt, målförståelse och möjligheter för näringslivet att bidra till åtgärder för att nå miljökvalitetsmålen.

Totalt har 24 företag på något sätt varit involverad i dialog kring miljökvalitetsmålen. Vid dialogmötet i Trollhättan fanns sex företag på plats, vid dialogmötet i Falköping tre företag och inför träffen i Mellerud engagerades två företag i arbetet. Dessutom engagerades ett företag vid en träff med miljöstrateger och intervjuer kring miljökvalitetsmålen genomfördes med 12 företag. Svårigheten bestod framförallt i att engagera företag i kommuner som varit hårt utsatta av lågkonjunkturen i en period när produktionen precis börjat komma igång igen. Erfarenheterna visar också på att det är enklare att engagera näringslivet som talare eller som ett fåtal specialinbjudna än med en mer allmän inbjudan till ett dialogmöte.

Dokumentera erfarenheterna från projektet och kommunicera dessa lokalt, regionalt och nationellt.

Projektet fanns representerat i utställningsdelen på de regionala miljömålsdagarna i Västra Götaland som genomfördes under hösten 2010. Löpande information har också getts till de miljöstrateger som deltar i Hållbar utveckling Västs kommunnätverk för hållbar utveckling. Projektet finns presenterat på Hållbar utveckling Västs webbplats och presenterades i Föreningen Sveriges regionala energikontors monter på Energiutblick för att nå en nationell spridning. De arenor som saknas är framförallt de nationella arenorna för kommunala miljömålsansvariga samt en arena för presentation till näringslivskontor. En rapport kommer distribueras till miljöstrateger, energi- och klimatrådgivare och näringslivsansvariga i 32 kommuner via Hållbar utveckling Västs kommunnätverk.

Slutsatser

För att kunna arbeta med lokalt miljömålsarbete riktat mot näringslivet är det av stor vikt att kommunen har tydliga lokala miljömål som lyfter kommunens lokala miljöproblematik. Enkel formulering, mätbara mål och en bra kommunikation krävs för att involvera företagen i arbetet.

En god förankring av miljömålen i den kommunala organisationen och att tydligt visa hur olika tjänstemannagrupper bidrar till åtgärder för att nå miljökvalitetsmålen är framgångsfaktorer för ett lyckat lokalt miljömålsarbete. De kommuner där samverkan fungerar bra mellan miljöstrateger, energi- och klimatrådgivare och näringslivsutvecklare vittnar om att samarbetet skapar förbättrade förutsättningar för samtliga tjänstemannagrupper. För att skapa bra förutsättningar för genomförandet av åtgärder som leder till att lokala miljömål uppfylls krävs en samsyn och ett engagemang inom alla förvaltningar i kommunen. Kommunen behöver föregå med gott exempel i sina satsningar inom olika typer av verksamheter och marknadsföra sitt miljöengagemang vid arrangemang som kommunen står bakom.

En vidareutveckling av samverkan och att få andra tjänstemannagrupper att integrera miljömålsfrågorna i sina verksamhetsplaner är något som lyfts av miljöstrategerna. Miljökontoren i Västra Götaland arbetar i många fall med miljökvalitetsmålen i sin tillsyn men även näringslivskontor och energi- och klimatrådgivare skulle i någon mån kunna integrera miljökvalitetsmålen tydligare i sina verksamhetsplaner.

Miljömålsarbetet är ett långsiktigt arbete och det krävs tid och stort engagemang för att starta upp processer och driva frågorna framåt. Personliga kontakter och goda förebilder är viktiga beståndsdelar. Genom att hitta näringslivsföreträdare som visar upp hur företag kan bidra till ett framgångsrikt åtgärdsarbete kan andra företag engageras i arbetet. Möjligheten att koppla arbetet till affärsnyttan är givetvis också en betydande aspekt.

Energifrågan är en aktuell samhällsfråga i dagsläget och en fråga där det är enkelt att exemplifiera hur ett företag tjänar pengar på en minskad energianvändning och därigenom blir mer konkurrenskraftiga. Intervjuundersökningen visar att i princip samtliga intervjuade företag arbetar med att minska energianvändningen och många arbetar också med att minska sina transporter. Kemikaliefrågan är något som företagen upplever att det är mer besvärligt att arbeta med. Det är svårare i dagsläget att visa upp den rena affärsnyttan i pengar med ett bra kemikaliearbete vilket gör att det är svårt att locka företag till seminarier etc. En jämförelse kan dras till de allmänna miljöfrågornas generella status i företagen för ett par årtionden sedan, idag ser många företagen en affärsnytta i att marknadsföra sig som miljöengagerade. Förhoppningsvis kan en liknande utveckling ske inom kemikalieområdet. I projektet Energi ur ett genusperspektiv påpekade en av intervjupersonerna att unga vill vara en del av lösningen på energi- och miljöproblematiken. Kanske kan detta bidra till en förändring av även kemikaliefrågornas ställning i företagen framöver.

Spridning av resultatet

Projektets aktiviteter har löpande sammanställts och kommunicerats inom framförallt Hållbar utveckling Västs kommunnätverk för Hållbar utveckling och då med främsta målgrupp kommunernas miljöstrateger som ofta är ansvariga för det lokala miljömålsarbetet. Projektet har också lyfts i Hållbar utveckling Västs nyhetsbrev samt på Hållbar utveckling Västs webbplats.

Under hösten 2010 fanns material från projektet med på Länsstyrelsen i Västra Götalands miljömålsdag i seminariets utställardel. Vid seminariet togs också en del företagskontakter vid mingelaktiviteterna.

Ett försök gjordes under februari 2011 att samla fyra kommunala näringslivschefer tillsammans med representanter från Länsstyrelsen i Västra Götaland, Västra Götalands regionen, kommunalförbundet Fyrbodalen, Ekocentrum och Hållbar utveckling Väst för att dels sprida erfarenheterna från projektet samt för att inleda en tankesmedja för hur Västsverige i samverkan kan arbeta vidare med frågeställningarna. Tyvärr krockade aktiviteten med andra aktiviteter för näringslivscheferna i länet och träffen fick därför ställas in.

Under våren 2011 spreds resultatet från projektet i Föreningen Sveriges Regionala Energikontors monterutställning på Energimyndighetens konferens Energiutblick och en rapport kommer distribueras ut till näringslivskontoren, miljöstrategerna och energi- och klimatrådgivarna via Hållbar utveckling Västs kommunnätverk för hållbar utveckling.

Hur går vi vidare

Inom projektet föddes idén om en tankesmedja med representanter från näringslivskontor, länsstyrelse, region, regionalt energikontor och utbildningscentrum för miljöfrågor i hur en samverkan i Västra Götaland kan se ut med inriktning mot näringsliv och miljömålsarbetet. En liknande workshop mellan miljöstrateger och näringslivskontor har genomförts i t ex Sjuhärad med stöd av kommunalförbundet med målsättningen att hitta det område inom miljömålsarbetet som ansågs vara mest angeläget att fokusera på. Genom en tankesmedja kan samverkansarbetet vidareutvecklas och ett effektivt upplägg för miljömål och näringsliv kan formuleras. Arbete pågår med att se över möjligheterna att under året få till en sådan tankesmedja i samverkan med andra regionala aktörer i Västra Götaland.

Det regionala energikontoret i Västra Götaland, Hållbar utveckling Väst, samordnar samtliga kommunala energi- och klimatrådgivare i Västra Götaland och har också ett nätverk av miljöstrateger. Hållbar utveckling Väst kan bidra till att skapa en mötesplats för dessa båda tjänstemannagrupper och genom ett gemensamt engagemang visa upp framgångsrika exempel på hur samverkan i dessa båda tjänstemannagrupper kan bli till fördel för samtliga parter.

En annan fråga som kan lyftas i ett fortsatt arbete är hur energi- och klimatrådgivarna kan lyfta in de lokala miljömålen i sin verksamhetsplan. Alla energi- och klimatrådgivare arbetar med frågor som är tätt knutna till flera av miljökvalitetsmålen men få visar upp detta i form av resultatsredovisningar och verksamhetsplaner. Om ett sådant arbete ska starta upp krävs dock först en diskussion om hur en sådan kan utformas och om det redan idag finns goda exempel från andra delar av Sverige inom detta området.

Miljöstrateger i kommunnätverket för hållbar utveckling kommer att fortsätta att ta fram koncept för hur man kan arbeta med ledningsgrupper i kommuner för att dels stärka de miljöstrategiska frågornas roll men framförallt för att integrera det lokala miljömålsarbetet som en naturlig del i förvaltningarnas verksamheter.

BILAGA 1 – Inbjudan dialogmöte i Trollhättan

Spara tid och pengar genom att arbeta aktivt med energi och transporter!

Välkommen till ett dialogmöte kring transporter och energi torsdagen den 3 juni där du tillsammans med inspiratörer och andra företag får möjlighet att få hjälp med att fundera kring hur ni kan effektivisera era transporter och er energianvändning.

Trollhättan/Vänersborgs Flygplats finns på plats för att berätta om hur de arbetar för att spara in kostnader för energi och transporter. Dessutom medverkar Trafikverket med inspiration och material kring praktiskt arbete med effektiva resor och resfria möten.

En kort introduktion till de nationella miljökvalitetsmålen ges och Trollhättan Stad ger exempel på hur de arbetar med lokala miljömål med inriktning på energi och transporter.

Utrymme ges också för samtal med andra företag kring energi och transporter, samt för en guidad rundvandring på kraftvärmeverket.

TID

Torsdagen den 3 juni kl. 8-10.

Vi inleder med en frukost som står framdukad från kl 7:30

PLATS

Kraftvärmeverket Lextorp, Getingevägen 5, Trollhättan

VÄGBESKRIVNING

http://maps.google.se/maps?f=q&source=s_q&hl=sv&geocode=&q=getingev%C3%A4gen+5,+trollh%C3%A4ttan&ll=61.606396,21.225586&sspn=30.695779,113.994141&ie=UTF8&hq=&hnear=Getingev%C3%A4gen+5,+Trollh%C3%A4ttan,+V%C3%A4stra+G%C3%B6tlands+L%C3%A4n&ll=58.25324,12.280483&spn=0.016168,0.055661&z=15

ANMÄLAN

Anmälan till linda.ternstrom@hallbarutvecklingvast.se senast fredagen den 28 maj. Begränsat antal platser, först till kvarn gäller.

AVGIFT

Dialogmötet är gratis, men utebliven närvaro faktureras med 200 kronor.

Välkommen!

Näringslivet har en betydande roll tillsammans med andra aktörer för att Sveriges miljömål ska nås. Dialogmötet genomförs som en del i projektet Miljömål i näringslivet som drivs av Hållbar utveckling Väst tillsammans med Trollhättans Stad, Melleruds kommun, Dals Eds kommun, Bengtsfors kommun och Färgelanda kommun med stöd av medel från Miljömålsrådet och Energimyndigheten. Syftet är att i dialogform visa på näringslivets roll och möjligheter i det nationella miljömålsarbetet.
www.hallbarutvecklingvast.se

BILAGA 2 – Inbjudan till dialogmöte i Mellerud

Bättre arbetsmiljö med koll på kemikalierna!

Ni är inbjudna till ett dialogmöte kring kemikalier och näringsliv tisdagen den 2 november. Tillsammans med andra företag får ni möjlighet att diskutera kring kemikalier ur ett hållbarhetsperspektiv. Vi berör frågor som miljö, arbetsmiljö och konsumentpåverkan.

Konsumentkemi från Mellerud och Cela Grafiska från Vänersborg delar med sig av sina erfarenheter av arbete med kemikalier ur ett miljömålsperspektiv. Vi får också en rundvandring på Konsumentkemis verksamhet.

En kort introduktion till de nationella miljökvalitetsmålen ges och Dalslandskommunernas kommunalförbund berättar om hur de arbetar med kommunal upphandling med miljökrav som en del i sitt lokala miljömålsarbete.

Det finns tid för att tillsammans med andra företag diskutera hur man kan arbeta med kemikalier ur ett arbetsmiljöperspektiv samt som försäljningsargument till konsument.

TID

Tisdagen den 2 november kl. 8-10

Vi inleder med en frukost som står framdukad från kl. 7:30

PLATS

Wårdshuset på Dal, Tingshusgatan 1, Mellerud, www.wpdal.com

ANMÄLAN

Anmälan till linda.ternstrom@hallbarutvecklingvast.se senast onsdagen den 20 oktober. Begränsat antal platser, först till kvarn gäller.

AVGIFT

Dialogmötet är gratis, men utebliven närvaro faktureras med 200 kronor.

Välkomna!

Linda Ternström

Projektledare Hållbar utveckling Väst

Näringslivet har en betydande roll tillsammans med andra aktörer för att Sveriges miljömål ska nås. Dialogmötet genomförs som en del i projektet Miljömål i näringslivet som drivs av Hållbar utveckling Väst tillsammans med Trollhättans Stad, Melleruds kommun, Dals Eds kommun, Bengtsfors kommun och Färgelanda kommun med stöd av medel från Miljömålsrådet och Energimyndigheten. Syftet är att i dialogform visa på näringslivets roll och möjligheter i det nationella miljömålsarbetet.
www.hallbarutvecklingvast.se

BILAGA 3 – Resultat från dialogmöte i Falköping

Vid ett dialogmöte i Falköping diskuterade kommunala tjänstemän och företagsrepresentanter på temat fossiloberoende Falköping. En brainstorming, SWOT-analys och strukturerad brainstorming genomfördes. Slutresultatet blev sex nyckelfrågor som Falköpings kommun arbetade vidare med inom sitt arbete med en ny energiplan för Falköpings kommun.

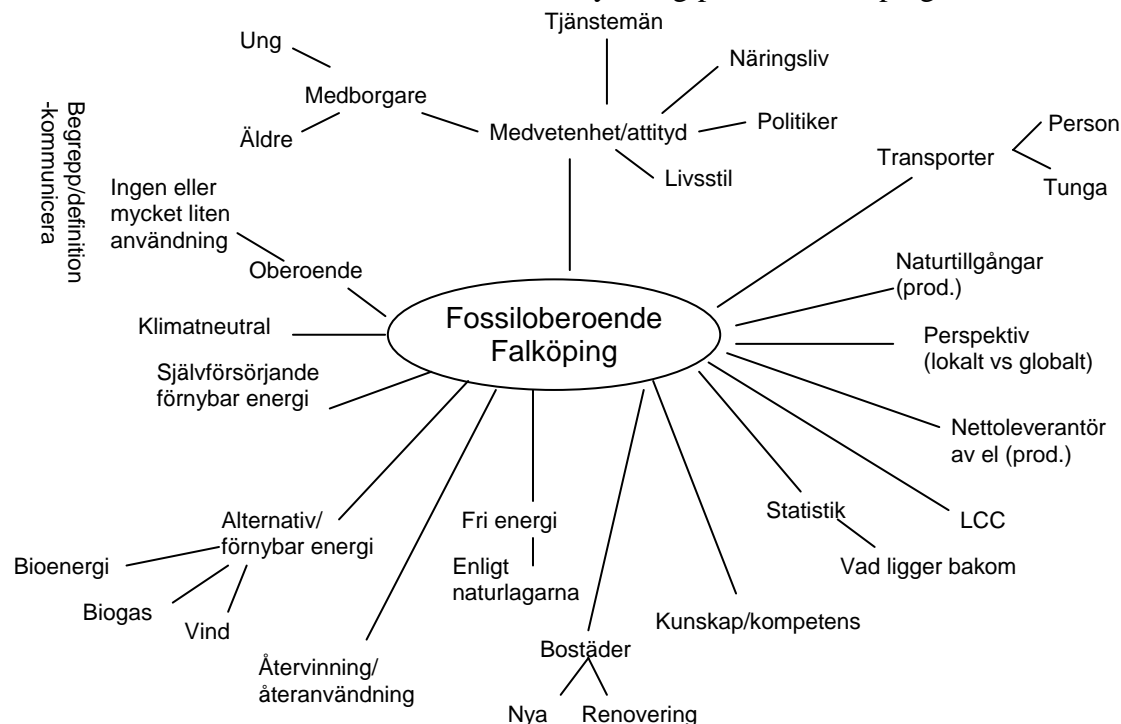

Bild 1 Mindmap- Vad är ett fossiloberoende Falköping

Styrkor	Svagheter	Hot	Möjligheter
Självförsörjande på el är fullt möjligt	Känsliga system, vind, biogas, råvara (tillgång)	Uran (hot eller möjlighet)	Nätverk av organisationer och företag
Vindkraft i expansion	Resurser kontra ambitionerna (ekonomiska och personella)	Stora organisationer blir tröga org.-centralstyrningen från EU kan bli hot	Arbetsstillfällena
Biogas i expansion	Geografisk struktur	Resurssvaga mellanregionala organ	Lokalt deläggande i vindkraft
Fjärrvärme i expansion	Infrastrukturen på elnätet	Spelreglerna ändras, ex subventioner	Flytande gas till tung trafik
Levande lantbruk	Infrastruktur biogas tung investering	LOU	Långsam tankning av bussar
Naturtillgångar (skog, vind, mark)	Kollektivtrafiken på landsbygden	Utbyggnad av E20	Samverkan med andra kommuner
Stadstrafik på biogas		Samverkan med kommuner med olika visioner och vilja	Mindre organisationer mer flexibla
Järnväg, knutpunkt och tre tågstopp			Elfordon – kopplat till vindkraften
SMEföretag i nischade branscher			

Tabell 1 SWOTanalys – Styrkor, svagheter, hot och möjligheter med dagens energisystem i Falköping

NYCKELFRÅGA	NYCKELAKTÖR
Energikartläggning och energibesparing	Fastighetschef, Gatuchef, VA-chef
Driftoptimering	Fastighetschef, Gatuchef, VA-chef, Lokalgruppen, Teknisk nämnd
Utveckla kollektivtrafiken	Planeringsstrateg, Västrafik, VG-regionen, kollektivtrafikbranschen, SJ, Trafikverket
Biogasutveckling	Lantbrukare, Miljöstrateg, Göteborgs Energi Fordonsgas, Biogasavdelningen, Energimyndigheten, AÖS, FEAB
Upphandling	Inköpssamordnare, politikerna, inköpsgruppen/upphandlingsgruppen
Attityder, beteende, värderingar	Lokalgruppen, massmedia, informationsavdelning, skola, lokala nätverk

Tabell 2 Strukturerad brainstorming – Nyckelfrågor och nyckelaktörer för ett fossiloberoende Falköping.

BILAGA 4 – Sammanställning av intervjuundersökningen

Intervjuundersökning

För att få en översiktlig bild av samarbetet när det gäller kommunens lokala miljömål och det privata näringslivets miljöarbete gjordes ett antal intervjuer. Intervjuerna genomfördes via telefon och följande kommuner valdes ut: Borås, Skövde, Mariestad och Tanum.

Kommunerna valdes för spridning i länet samt för spridning mellan små och större kommuner. Totalt 12 företagsrepresentanter intervjuades, tre i varje kommun. Dessutom intervjuades en näringslivsutvecklare, samt en miljöstrateg eller motsvarande funktion samt en energi- och klimatrådgivare från varje kommun (undantaget Borås). Totalt intervjuades 12 företag, fyra näringslivsutvecklare, fyra miljöstrateger och tre energi- och klimatrådgivare.

De företag som intervjuades valdes ut med hjälp av lokal kännedom från miljöstrategen i kommunen samt genom företagspresentationer på nätet. Företagens miljöansvariga intervjuades. Frågornas inriktning var: kännedom om nationella miljö kvalitetsmålen, kunskap om det lokala miljömålsarbetet, eget miljöarbete framförallt med inriktning mot energi, transporter, kemikalier och avfall, behov av stöd och varifrån man idag får stöd i miljöfrågorna och om man ser en affärsmässig nytta i att arbeta med miljöfrågor och marknadsföra detta till sina kunder.

Resultat

Företagsintervjuer (totalt 12 st)

Vilken kunskap har du om de nationella miljö kvalitetsmålen?

Kunskapen om de nationella miljömålen är inte stor, fyra respondenter anger att de har ingen kännedom alls om de nationella miljömålen. Två respondenter anger att de känner väl till miljömålen och resten av respondenterna, sex personer anger att de känner till dem endast lite grann.

Vet du hur din kommun arbetar med miljö målsfrågorna?

Inte en enda av respondenterna kunde säga att de med säkerhet kände till de lokala miljömålen.

Har ni antagit några egna miljö mål för er verksamhet?

Nio av företagen anger att de har egna miljö mål. Två har det inte alls och ett företag förbereder sig för att ta fram miljö mål inför en ISO-certifiering.

Finns beskrivning om ert miljöarbete på nätet?

Sju företag har på något sätt miljö målen beskrivna på nätet. Fyra har det inte och en respondent har inte svarat på frågan.

Arbetar ni med följande miljöfrågor:

- **Energianvändning**

De flesta företag som intervjuades arbetar aktivt med energianvändning främst i syfte att få ner energikostnader. Det handlar främst om belysning och uppvärmning. En respondent anger att det är deras viktigaste mål just nu och ett annat företag som för övrigt sysslar med förnyelsebar energi i form av vindkraft, har bergvärme och solenergi. Ett av företagen anger att de haft en person anställd i syfte att enbart arbeta med energieffektivisering för energikrävande processer. Detta företag har även startat ett projekt för att försöka ändra inställningen hos människor. Ett företag jobbar långsiktigt med att byta ut fossila bränslen och ersätta dessa med biobränslen. Samma företag arbetar också med att optimera energikrävande processer. En respondent anger att de inte alls arbetar med denna aspekt men funderar på att utnyttja energikartläggningscheckar. Övriga respondenter, sammanlagt sju företag anger att de arbetar med frågan men inte på ett särskilt uttalat eller strategiskt vis.

- **Transporter**

Nio av respondenterna uppger att de arbetar på olika sätt, bland annat genom resepolicy och samordning av transporter. Men tre uppger att det är svårt att påverka transporterna. Tre av företagen arbetar inte alls med området transporter. När det gäller transportfrågan så verkar det som att de flesta upplever att det är svårt att påverka beteenden hos de anställda. En annan viktig fråga är av ekonomisk karaktär, företagen väljer de transporter som lönar sig. Ett företag anger att de försöker så långt det går att lägga transporter på järnväg men att det är svår konkurrens mellan järnväg och biltransporter.

- **Kemikalieanvändningen**

Alla utom en respondent säger att de arbetar med detta men de flesta verkar hålla sig till lagkrav och regelverk men inte mer än så. Ett företag arbetar lite mer och använder svanenmärkta produkter. Ett företag anger att de halverat sina utsläpp av ammoniak på en av sina fabriker. En respondent anger att de har inga specifika mål uppsatta för området med kemikalier. Man köper in tjänster från en konsult för att göra kemikaliebedömningar men upplever ändå att det är ett svårt område och känner en stor osäkerhet på kemikalieområdet.

- **Avfall**

Samtliga respondenter arbetar i varierande grad aktivt med sortering av avfall. En av respondenterna har handlingsplaner för att minska mängden avfall. En säger att de följer regelverket.

Känner ni att ni får stöd i dessa frågor från någon av följande instanser?

- **Näringslivskontoret**

Endast två av företagen upplever att de fått stöd från näringslivskontoret i dessa frågor.

- **Miljökontoret**

Sju respondenter anger att de fått stöd från miljökontoret i frågor som rör miljö. Ett av företagen uppger att de har bra kontakt med representanter från miljökontoret och ett annat att man kontaktat miljökontoret i vissa frågor och upplever att de får den hjälp de behöver.

- **Energi- & Klimatrådgivare**

Tre av respondenterna uppger att de varit i kontakt med Energi- och klimatrådgivare och en av dessa uppger att man fick bra tips.

- **Företagarförening**

Två av respondenterna uppger att de har kontakt med företagarförening i dessa frågor och en av respondenterna uppger att det är en branschorganisation de har kontakt med.

- **Västsvenska Industri- & handelskammaren**

En av tolv respondenter uppger att de fått stöd från Västsvenska Industri- & handelskammaren i frågor som rör miljö.

- **Länsstyrelsen Västra Götaland**

Fem av respondenterna har kontakt med Länsstyrelsen när det gäller miljöfrågor och det är i frågor som rör tillstånd.

- **Annan aktör**

Hälften av respondenterna, sex stycken uppger att de har kontakt med annan aktör i frågor som rör miljö. Det är bland annat Vedisol, Rambo, Byggnadskontor, politiker, ett tekniskt center i Tyskland i frågor kring energibesparing, SWEREA, Scandinavian out door group och IUSC som är ett nätverk i Sjuhärad.

Har ni behov av stöd i dessa frågor?

Sex av respondenterna vill gärna ha stöd och fyra av dessa uttrycker ett uttalat behov av stöd. Två respondenter känner inget behov av stöd, en är tveksam och två har valt att inte uttala sig. En av respondenterna känner inget behov av stöd från nya aktörer men vill gärna utnyttja de som redan finns lite mer. Samma respondent har en viss dialog med miljökontoret och får stöd från branschorganisation i miljöfrågor.

Hur skulle kommunen på bästa sätt kunna stötta er/samverka med er i ert arbete med miljöfrågor? (exempelvis utbildningar, seminarier, tillgång till webbmötesrum etc)

- Genom att hjälpa företagen att sätta upp smarta mål som inte är så besvärliga att mäta.
- Genom att vara delaktiga i samråd vid olika slags etableringar inför tillstånd, byggnation och tillsyn.
- Genom att ge mer information. Förmedla experthjälp inom lagstiftning, regelverk.
- Ge information om vad för slags bidrag man kan söka för försöksverksamheter, framförallt inom energiområdet.
- Hjälpa oss att följa lagstiftningen och diskutera olika förslag så att vi kan förbättra oss.
- Utbildningsdagar (halvdag) på en inte alltför hög nivå angående energi, avfall, vatten riktad till fastighetsansvariga.
- Skulle vara intressant om kommunen kunde hjälpa företagen med att se kopplingen till verksamheten och kommunens miljömål så att företagen kunde bidra till att nå de kommunala miljömålen. Exempelvis skulle kommunen kunna ha ett årligt möte för företagen om de lokala miljömålen och vilka krav som ställs på företagen. Ta fram en lathund för när saker skall skickas in till miljökontoret och en förklaring till varför.

Ser ni någon affärsmöjlighet eller någon ökad konkurrenskraft i att arbeta med åtgärder som leder till att miljömålen uppfylls och marknadsföra detta utåt?

Nio av respondenterna ser det som en affärsmöjlighet och flera av företagen har också certifierat sin organisation. Två av respondenterna ser inga affärsmöjligheter alls med att arbeta för att uppfylla miljömålen. Ett av företagen anger att de diskuterar frågan ofta men har ännu inte kunnat hitta argument för att marknadsföra frågorna. En av respondenterna ser visserligen nyttan och fördelarna för företaget med att jobba med dessa frågor men upplever att ledningen inte har samma syn.

Kommunala näringslivsutvecklare (totalt 4 st)

Har ni nyligen genomfört eller planerar ni att inom en snar framtid genomföra några aktiviteter riktade mot näringslivet kring miljö- och hållbarhet? Vilka?

Tre av de tillfrågade kommunerna har aktiviteter där man också bjudit in näringslivet. Det handlar om allt ifrån energifrågor, energistrategier till att marknadsföra svenska exempel för avfallshantering. En kommun har inga aktiviteter för närvarande.

Vilken kunskap har du om de nationella miljömålen?

Två av näringslivsutvecklarna känner inte till de nationella miljömålen medan två av dem känner till miljömålen till viss del.

Hur arbetar din kommun med miljömål?

En av näringslivsutvecklarna uppger att de kommunala miljömålen inte rör hennes ansvarsområde. De övriga tre anger att kommunen har energi- och klimatstrategier som man arbetar utifrån. En av näringslivsutvecklarna anger att en av hans arbetsuppgifter är att försöka skapa tillväxt och gröna jobb med framförallt koppling till biogas och jordbruk. En annan av näringslivsutvecklarna uppger att kommunens miljömål går hand i hand med att försöka skapa tillväxt med nya miljölösningar.

Vilken kontakt har ni idag med miljöstrateger/agenda 21 ansvarig i din kommun, hur arbetar ni i dagsläget?

Alla fyra näringslivsutvecklare uppger att de har någon form av kontakt. Miljöstrategerna bjuds in till aktiviteter men det verkar inte vara något specifikt samarbete kring miljömålsfrågor.

Vilken kontakt har ni idag med energi- och klimatrådgivare i din kommun, hur arbetar ni i dagsläget?

Samma sak som för miljöstrateger gäller samarbetet med energi- och klimatrådgivarna. Samtliga näringslivsutvecklare har sporadisk kontakt med rådgivarna när en specifik fråga dyker upp men de har inga kontinuerliga möten eller samverkan.

Vilken nytta har du i ditt arbete av miljöstrategens kompetens?

Samtliga intervjuade näringslivsutvecklare tycker att de kunde ha mer kontakt med miljöstrategen, främst i syfte att dra nytta av dennes kompetens när det gäller miljömålen.

Vilken nytta har du i ditt arbete av energi- och klimatrådgivarens kompetens?

Även i detta fallet anser samtliga respondenter att man har stor nytta av energi- och klimatrådgivaren men att dessas kompetens kunde utnyttjas ännu mer.

Bidrar du till att marknadsföra miljöstrategens kompetens?

Tre av fyra intervjuade näringslivsutvecklare uppger att de på olika sätt försöker marknadsföra miljöstrategens kompetens.

Bidrar du till att marknadsföra energi- och klimatrådgivarens kompetens?

Samtliga respondenter uppger att de marknadsför energi- och klimatrådgivaren till företag som de tror behöver ha mer information i vissa frågor.

Skulle du vilja ha en ökad samverkan med miljöstrateg respektive energi- och klimatrådgivare?

Två av näringslivsutvecklarna som intervjuades tycker att det kunde vara en ökad samverkan, övriga två respondenter uppger att det är bra som det är nu.

Hur skulle miljöstrategen respektive energi- och klimatrådgivaren på bästa sätt kunna stötta er/samverka med er i ert arbete med miljöfrågor riktade mot näringslivet?

Endast en av näringslivsutvecklarna som intervjuades tycker att det kunde vara en ökad samverkan, och denna respondent önskar att få förslag eller "hintar" om vad som är på gång inom området. Övriga tre respondenter har valt att inte kommentera.

Det är viktigt att kommunen ger samma "syn" utåt – säger samma saker. Hur skapar man samsyn och ger samma "uttryck" utåt när man arbetar mot näringslivet?

Detta är en komplex fråga anser samtliga av respondenterna och att samsyn, om det ens är möjligt uppnås, steg för steg genom dialog och gemensamma riktlinjer.

Har ni någon idé på hur man gemensamt mellan flera kommuner kan driva projekt kring miljömål och näringsliv?

Två av de intervjuade uppger att de har olika samarbetsprojekt på gång kring miljö. En av dem anger att näringslivsutvecklarna i Skaraborg träffas var 6:e vecka och på dessa möten är gröna arbetstillfällen och biogas viktiga områden för diskussion. En av respondenterna föreslår att kommunerna kan ordna en kedja av miljöfrukostar som pågår samtidigt. Temat skall vara att man uppmärksammar något som går bra, att man lyfter upp ett bra exempel i varje kommun. En tredje respondent uppger att projekten måste vara affärsmässiga parallellt med miljökunskapen annars är det inte intressant för företagen.

Miljöstrateger (totalt 4 st)

Har ni nyligen genomfört eller planerar ni att inom en snar framtid genomföra några aktiviteter riktade mot näringslivet kring miljö- och hållbarhet? Vilka?

Två kommuner har tittat på hur de kan arbeta med energitillsyn riktat mot företag. En kommun kommer att på något sätt involvera företagen i energiplanarbetet som kommunen genomför. En annan miljöstrateg uppger att de gärna vill applicera mobility management i ett av kommunens industriområden.

Hur arbetar din kommun med miljömål?

En av de fyra tillfrågade kommunerna har antagna miljömål och två personer på den kommunen är avdelade att arbeta med dessa internt och externt. De övriga tre säger att de ligger i startgroparna att börja arbeta med detta och att det är lite trevande. En av respondenterna uppger att arbetet med att göra området till ett biosfärområde har dock kommit ganska långt.

Vilken kontakt har ni idag med näringslivsutvecklare i din kommun, hur arbetar ni i dagsläget?

Samtliga respondenter svarar att samarbetet inte är särskilt uttalat men att de samarbetar när behov uppstår. En av respondenterna uppger tidsbrist som en orsak till att man inte samarbetar mer.

Vilken kontakt har ni idag med energi- och klimatrådgivare i din kommun, hur arbetar ni i dagsläget?

Även om det inte verkar finnas ett strukturerat sätt eller formella samarbetsformer så uppger samtliga miljöstrateger att man har ett gott samarbete med energi- och klimatrådgivaren i sin

kommun. En miljöstrateg uppger att hon har olika projekt tillsammans med energi- och klimatrådgivaren och att de är med i en del gemensamma arbetsgrupper för olika frågor.

Vilken nytta har du i ditt arbete av näringslivsutvecklarens kompetens?

En respondent uppger att hon haft jättestor nytta av näringslivsutvecklaren i ett projekt, en annan uppger att han just nu inte har någon stor nytta och de övriga två respondenterna säger att nyttan skulle kunna vara bättre.

Vilken nytta har du i ditt arbete av energi- och klimatrådgivarens kompetens?

Tre av de fyra respondenterna tycker att de har stor nytta av sin energi- och klimatrådgivare, främst som bollplank och i frågor kring energi och klimat. Den fjärde respondenten har valt att inte svara.

Bidrar du till att marknadsföra näringslivsutvecklarens kompetens?

Två av respondenterna svarar att de inte bidrar till att marknadsföra näringslivsutvecklarens kompetens, en är tveksam och den fjärde uppger att hon gör det.

Bidrar du till att marknadsföra energi- och klimatrådgivarens kompetens?

Tre av respondenterna uppger att de marknadsför energi- och klimatrådgivarens kompetens och att dennes kompetens och roll är enklare att marknadsföra än t ex näringslivsutvecklaren. En av respondenterna uppger att hon marknadsför energi- och klimatrådgivaren när det gäller att lyfta energifrågorna i det strategiska arbetet i kommunen.

Skulle du vilja ha en ökad samverkan med näringslivsutvecklare respektive energi- och klimatrådgivare?

Samtliga respondenter uppger att de skulle vilja ha en större samverkan. En av respondenterna uppger att hon önskar att energi- och klimatrådgivaren satt på samma enhet som hon och näringslivsutvecklaren för bättre samverkan och bättre utnyttjande av varandras kompetenser. Idag upplever hon det svårt eftersom det är två olika nämnder som styr arbetet med miljömål kontra energirådgivning.

Hur skulle näringslivsutvecklaren respektive energi- och klimatrådgivaren på bästa sätt kunna stötta er/samverka med er i ert arbete med miljöfrågor riktade mot näringslivet?

Gemensamma strategier vore bra ”för det går att utveckla näringslivsenheten till att satsa mer på hållbarhet än att bara jobba för näringslivet generellt.” ”Näringslivskontoren har koll på vad företagen vill och miljöstrategen har koll på vad kommunen vill så det vore bra med ett samarbete så att alla blir nöjda.”

Det är viktigt att kommunen ger samma ”syn” utåt – säger samma saker. Hur skapar man samsyn och ger samma ”uttryck” utåt när man arbetar mot näringslivet?

Samtliga respondenter tycker att det är en viktig fråga men har samtidigt inget bra förslag på hur det skall kunna genomföras. Dialogen poängteras dock som viktig.

Har ni någon idé på hur man gemensamt mellan flera kommuner kan driva projekt kring miljömål och näringsliv?

En av respondenterna föreslår att man väljer ut ett tema – smalnar av till konkreta projekt med tydligt start och stopp, tydlig ansvarsfördelning och att det inte blir för stora projekt. En annan av respondenterna uppger att han just nu arbetar med att försöka koppla ihop miljömålen med den besöksnäringsstrategi som kommunen tagit fram. Övriga två respondenter har inga idéer på rak arm att föreslå.

Energi- & klimatrådgivare (totalt 3 st)

Har ni nyligen genomfört eller planerar ni att inom en snar framtid genomföra några aktiviteter riktade mot näringslivet kring miljö- och hållbarhet? Vilka?

Två av respondenterna har flera aktiviteter riktat mot näringslivet i respektive kommuner. Den tredje känner inte till någon sådan typ av aktivitet.

Hur arbetar din kommun med miljömål?

Två av respondenterna uppger att han inte känner till hur kommunen arbetar. Den tredje respondenten har dock en god bild av hur kommunen arbetar med dessa frågor.

Vilken kontakt har ni idag med näringslivsutvecklare ansvarig i din kommun, hur arbetar ni i dagsläget?

En av respondenterna uppger att han försökt få kontakt och försökt komma med på träffar med näringslivet dock utan att lyckas. Den andra respondenten uppger att han har inte så oerhört mycket samarbete men de träffas regelbundet eftersom de arbetar på samma enhet. Den tredje respondenten uppger att man inte samarbetar något uttalat utan var och en arbetar på sin förvaltning, lite kommunikation sker dock.

Vilken kontakt har ni idag med miljöstrategen i din kommun, hur arbetar ni i dagsläget?

Här verkar samarbetet fungera bra i två fallen och man har genomfört flera aktiviteter tillsammans. I det tredje fallet har man inlett ett arbete genom den energi- och klimatstrategi som kommunens miljöstrateg arbetar med att ta fram.

Vilken nytta har du i ditt arbete av näringslivsutvecklarens kompetens?

Två respondenterna tycker att näringslivsutvecklarens kontakter kan utnyttjas bättre. Den tredje upplever ingen specifik nytta förutom näringslivsutvecklarens kontakter ut mot företagen.

Vilken nytta har du i ditt arbete av miljöstrategens kompetens?

God nytta, kan bolla frågor. En respondent har inte upplevt någon nytta ännu.

Bidrar du till att marknadsföra näringslivsutvecklarens kompetens?

Samtliga respondenter svarar nej på denna fråga.

Bidrar du till att marknadsföra miljöstrategens kompetens?

Inte uttalat men en av respondenterna uppger att han gjort det i sammanhang där det känns naturligt.

Skulle du vilja ha en ökad samverkan med näringslivskontoret respektive miljöstrategen?

Två av respondenterna uttalar ett tydligt ja på denna fråga medan den andra respondenten anger att den samverkan han haft med miljöinspektörer och miljöstrateg är bra men att han inte önskar en utökad samverkan.

Hur skulle näringslivskontoret respektive miljöstrategen på bästa sätt kunna stötta/samverka med er i ert arbete med miljöfrågor riktade mot näringslivet?

”Ha med oss på sina träffar.” ”Ordna tematräffar om energi- och klimat.” ”En grej vi gjorde var en företagarfrukost, detta skulle kunna utvecklas.” ”Det skulle väl i sådana fall vara att man deltar i aktiviteter som vi anordnar från energi- och klimatrådgivningen.

Det är viktigt att kommunen ger samma ”syn” utåt – säger samma saker. Hur skapar man samsyn och ger samma ”uttryck” utåt när man arbetar mot näringslivet?

”Det är inte givet att man har samma syn alla gånger. För en näringslivsstrateg ligger kanske fokus mer på arbetstillfällen än miljö och energi. Det som känns mest naturligt är att man åtminstone har en kommunikation och diskuterar frågorna. Och är man oense har man åtminstone berört problematiken.” En av respondenterna uppger dessutom att det är viktigt att kommunen föregår med gott exempel och satsar på t ex energisnål teknik och delar med sig av erfarenheterna till företagen.

Har ni någon idé på hur man gemensamt mellan flera kommuner kan driva projekt kring miljömål och näringsliv?

En av respondenterna säger att det de gör i sin kommun är väldigt bra och framförallt roligt. De har mycket bra kontakt med näringslivet tack vare god kontakt med näringslivsutvecklaren. Bland annat har hon marknadsfört energi- och klimatrådgivarna vilket lett till att fyra, fem företag kontaktat honom för rådgivning. Den andra respondenten uppger att det finns en osäkerhet bland energi- och klimatrådgivare att gå ut till företagen och att det därför skulle vara bra med ett samarbete och att man hittar bra samverkansformer. Den tredje respondenten svarar att det ev skulle kunna vara intressant men att han inte har någon klar idé om hur.

BILAGA 5 – Resultat från miljöstrategisk träff

Vid en nätverksträff för Kommunnätverket för Hållbar utveckling genomförde ett 20-tal miljöstrateger ett systemiskt möte. De frågeställningar som framkom som viktiga för gruppen diskuterades sedan i mindre grupper med fokus på vilken utvecklingsmöjlighet finns för frågan, vad kan jag göra som enskild miljöstrateg i en kommun och vad kan Hållbar utveckling Väst och/eller nätverket göra för att förbättra.

	Utvecklingsmöjlighet	Jag	HUV/Nätverket
Grupp 1		<ul style="list-style-type: none"> • väljer att se helhetsperspektivet • Vänder mig till strategiskt viktiga personer (ex de som kan protestera i framtiden, utförare etc) • Se över mandatperioden (10-20-100 år) 	<ul style="list-style-type: none"> • Dåliga exempel • Utbildning t ex ledarskap, förvaltningsorganisation • Bjuda in Växjö miljöstrateg + ekonomichef till träff med "våra" ekonomichefer
Grupp 2	<ul style="list-style-type: none"> • Miljömål • Policy/planer • Miljöledningssystem eller liknande • Upphandling 	<ul style="list-style-type: none"> • Fördela ansvar • Mandat • Dialog med sin chef • Tidsfördelning • Ansvar 	<ul style="list-style-type: none"> • Nätverksträffar • Mentorskap + nätverket • Goda exempel • Ordna koncept för utbildning, t ex energieffektivt byggande
Grupp 3	<ul style="list-style-type: none"> • Sådant som sträcker sig långt fram i tiden och har stor betydelse, ex klimatfrågan • Bättre styrning och ansvarsfördelning • Dialog 	<ul style="list-style-type: none"> • Plocka lågt hängande frukter (visar på snabbt resultat) • Sprida kunskap och motivation 	<ul style="list-style-type: none"> • Strategiskt vs operativt • Utbildning/fortbildning • Hur har andra gjort som fungerar • Hur implementerar man beslut/planer, miljöledning/miljömål, kvalitetsarbete • Studieresor

Tabell 1 Hur lär man sig bäst känna igen viktiga strategiska frågor

	Utvecklingsmöjlighet	Jag	HUV/Nätverket
Grupp 1		<ul style="list-style-type: none"> • Kan tydliggöra ansvaret – skillnad på strategiskt ansvar och utförande • Använda interna stödfunktioner, t ex personalkontoret 	<ul style="list-style-type: none"> • Konferenser etc där fler funktioner deltar, t ex transportdagen
Grupp 2	<ul style="list-style-type: none"> • Politisk dialog och underlag 	<ul style="list-style-type: none"> • Processledning, ledarskap 	<ul style="list-style-type: none"> • Processledning, ledarskap • Metoder för samverkan • Få med andra yrkesgrupper och politiker
Grupp 3	<ul style="list-style-type: none"> • Få andra att ta ansvar, äga frågan 	<ul style="list-style-type: none"> • APT, Chefsmöten etc. • Skapa insikt och engagemang • Få mandat • Pekat ut ansvar (om man har mandat) • Linjeansvar, högste chefen viktig 	<ul style="list-style-type: none"> • Hur sälja in det på deras arenor/villkor • Hur arbetar man i stratsys? (Uppföljning) • Erfarenhetsutbyte • Stöttning genom arbetsgrupper • Mentor

Tabell 2 Hur driver man frågor som man inte äger men där man förväntas ha både åsikter och ta ansvar?

	Utvecklingsmöjlighet	Jag	HUV/Nätverket
Grupp 1			<ul style="list-style-type: none"> Kommuner besöker varandra, både politiker och tjänstemän Miljökommunikation, hur man presenterar saker'
Grupp 2	<ul style="list-style-type: none"> Anta mål och uppföljning 	<ul style="list-style-type: none"> KS – sälja in vikten av uppföljning 	<ul style="list-style-type: none"> Omvärldsfrågor, globalt och regionalt Kommunalförbunden kan stötta Fråga efter/jämföra resultat Kunskapsbanken "goda exempel i respektive område" med kontaktpersoner
Grupp 3	<ul style="list-style-type: none"> Var har vi ingångarna? Vilka politisk resp kommunalt viktiga? Omvärldsbevakning internt och externt Var finns ingångarna hos politikerna, haka på det Utgå hellre från de 3 miljömålsstrategierna än från de 16 miljö kvalitetsmålen Insatser som kan ge insikter/attitydpåverkan Sektorsövergripande frågor i kommunen Frågor där kommunen är en viktig aktör Vara med i kommunens stora "projekt" 	<ul style="list-style-type: none"> Komma med i substansöversgripande för att driva egna frågor Strategiska arbetsfrågor Hur plocka ut bland enkäter och tillfälliga kampanjer Specialstrategisk fråga vad som är strategiskt långsiktigt Genom att delta i diskussioner och arbete i för kommunen viktiga större områden föra in egna områden "från sidan", ex planering för ombyggnad, bostadsområde huvudfråga. För in transporter till och från samhällen som "från sidan" Strategiskt val, finns det möjlighet att vinna eller är loppet kört från början Vad sätter vi in vårt arbete; bäst, mellanbra, sämst Fånga tillfället, flexibilitet, bra att i det läget vara bra på strategiskt tänkande 	<ul style="list-style-type: none"> Vi tränar i strategiskt tänkande i kommunnätverket i grupperna Samtalsmetodiken, ta fall, berätta även före och efter exemplet. "Hur tänkte jag när jag valde att gå in." "Hur valde jag arbetssättet etc."

Tabell 3 Hur påverkas miljöstrategens roll av politikens samspel?